

Matko Krevh:

Junak.

Veselo-resna igra v treh dejanjih.

OSEBE:

Borovnica, želarka (kočarica)-vdova,
 Franica, 15 let
 Jelica, 12 let
 Slavka, 10 let
 Tonček, 9 let
 Jera, beračica-samotarka,
 Angel varih,
 Čarovnica,
 Škratje.

Prvo in tretje dejanje se vrši pri Borovniku, drugo v mračni gozdni globeli.

PRVO DEJANJE.

Borovnica, otroci. Deklice delajo iz pisanega papirja cvetice za Betlehem, mati pripravlja pogačo, Tonček obeša jabolka na niti. Pojejo božično pesem.

Slavka (materi, ki se solzi): Mama, zakaj jokate? Poglejte cvetice, ali niso ko sveže? Jej, kako bodo jaselce lepe!

Borovnica: Le veselite se, otroci! Tudi jaz bi se veselila, ko bi...

Franica: ... še ata živel, kaj ne? Lanski božič je bil bolj vesel. Oh, ta grda smrt, ki nam je vzela dobrega ateka!

Jelica: Za božič so nam kupili nove čeveljčke in volnene jopice.

Borovnica: Božja volja se je zgodila. Moliti moramo za očeta, to nas bo potolažilo, očetu pa pomagalo.

Slavka: Mama, kdo nam bo pa letos priskrbel božično drevesce? Lani so nam ga prinesli ata iz gozda.

Tonček: Božično drevesce priskrbim jaz.

Sestre: Ti? Glej ga, glej!

Franica: Kar bi na drevescu dobrega viselo, to bi ti že priskrbel — za svoj želodec.

Tonček: Tak sladkosnedež nisem, kakor si ti misliš. Eh, saj ti tudi rada ližeš sladkarije!

Jelica: Tonček niti ne ve, kje božična drevesca rasejo.

Tonček: Na tvojem nosu gotovo ne!

Slavka: Še od leskovih grmov jih ne razločuje.

Tonček: Aha! Z leskovko so ti mama dali, zato jo tako dobro poznaš!

Borovnica: Otroci, sveti čas pripraviti se, je dvakrat greh. Kdor ne bo priden, ne dobi pogače!

Franica: Na drevesce smo pa kar pozabili! Jaz si kar misliti ne morem božiča brez drevesca!

Tonček: Saj sem rekel, da priskrbim božično drevesce jaz. Mar ne vem, kje rasejo?

Borovnica: Za letos zadostujejo jaselce. Kaj boš hodil v tej zimi v daljni gozd!

Jelica: Da te volk požre...

Slavka: Da te škratje zvodijo v prepad k čarovnici...

Tonček: Mislite, da se jih bojim? Že dvakrat sem bil z atekom v gozdu, pa sem ostal še živ!

Jelica: Seveda, ker so te ata branili.

Tonček: Nobenega volka ali škrate nisem videl.

Slavka: Ker so takrat spali v votlinah.

Borovnica: Ne branim ti zaradi volkov ali škratev, temveč zaradi zime in daljave. Naš gozdič je onkraj griča v globeli, kjer je še podnevi mračno.

Tonček: Zdaj je šele dopoldne — kdaj bo še noč! Prav nič me ne bo strah!

Borovnica: Tonček, vem, da si pogumen, toda vseeno je predaleč in premrzlo zate!

Tonček: V šolo imam še dalje in je tudi mrzlo, pa še vendar nisem zmrznil.

Sestre: Naj gre, saj daleč ne bo prišel!

Jelica: Zajca se bo prestrašil!

Slavka: Zebica se mu bo usedla na nos!

Franica: Saj ne ve, kje je naš gozd.

Tonček: Boljše vem ko ti! Mama, saj me pustite? Toplo se bom oblekel ter vzel sekirico. Prosil bom angela variha, da me varuje. Boste videli, da bom prinesel iz našega gozda lepo drevesce!

Borovnica: Franica naj te spremi! Jelica, pazi na testo! (Odide na desno.)

Tonček: Sam pojdem! Kaj bi se bal, saj nosim hlače!

Sestre: Bojiš se!

Franica: Stavim ne vem kaj, da si ne upaš sam v gozd.

Tonček: Kaj mi daš, pa grem takoj!

Franica: Kopasto skledo žgancev ti skuhamo.

Jelica: Pa jih boš moral sam spraviti pod streho!

Slavka: O jej! Počil bo!

Tonček (vesel): Velja! Udari! (Franica mu da roko.)

Franica (gre proti desni): Mama, čujte! Kopasto... (Odide.)

Jelica: Kopasto skledo žgancev še sosedov hlapec ne pojé.

Slavka: In je tak velikan kakor Brdavs v šolskem berilu!

Tonček: Jaz jih pa bom!

Jelica: Ali ne veš, da je danes post?

Tonček: Vem, pa gospod katehet so rekli, da se sme vsak človek enkrat na dan nasititi.

Jelica: No, sit boš gotovo, če boš pojedel skledo žgancev. (Franica se vrne.)

Franica: Mama so se nasmejali Tončkovemu pogumu. Rekli so, da so že prej pristavili lonec za žgance, ker jih bomo jeli za obed. — Tonček, ti pa kar doma ostani!

Tonček: Kakor sem rekel, tako bom storil. Jaz sem mož-beseda. Zdaj grem in se napravim za gozd. Pripravite žgance! (Odide.)

Sestre: Hahaha, kakšen junak!

Franica: Boste videle, da bo šel. Kar si on vtepe v glavo, to gotovo stori.

Jelica: Strah ga bo teme v gozdu.

Slavka: Slišal bo lisjaka lajati, pa bo mislil, da je volk.

Francica: E, veš, volkov ni pri nas; a mene je vseeno groza tistega gozda, o katerem so mi rajni dedek toliko čudnega pripovedovali. Dobro se še spominjam, ko so govorili o čarovnici in škrtih, ki so doma v prepadu tik gozda.

Slavka: Jaz bi že ne šla v oni gozd, četudi je naš.

Jelica (Francici): Ali si ti že bila kdaj v njem? Kaj si videla?

Francica: Srečala sem le beračico Jero, ki stanuje v napol podrti ogljarski koči blizu našega gozda.

Jelica in Slavka: In je ni strah same tam blizu prepada?

Francica: Prav nič. Jera je nekoliko gluha. Hrani se s tem, kar najde v gozdu in kar ji darujejo dobri ljudje. Moli pa veliko; vsak dan najmanj deset rožnih vencev.

Slavka: Čarovnica in škrti se je gotovo boje?

Jelica: Lahko si misliš, da jim ni všeč. (Tonček se vrne. Oblečen je v dolgo očetovo suknjo, na glavi ima kosmato kapo, okrog vratu velik robec. V roki cekar s sekirico in lončkom, ki je skrit. Sestre se mu krohotajo.)

Tonček: Kaj se režite? Ali še niste videle drvarja, ki gre v gozd po drva? Žgance na mizo!

Sestre: Mama, mama! (Borovnica od desne.) Poglejte našega Tončka!

Borovnica: Danes ni pust, da si se tako našemil! Odloži brž suknjo ter se loti drugega dela!

Tonček: Mama, saj ste mi dovolili? Ali mislite, da me je strah? Zmrznil gotovo ne bom v tej obleki. Prosim za žgance — mudi se mi!

Sestre: Mama, pustite ga, naj gre!

Francka: Jaz grem takoj za njim.

Jelica in Slavka: Midve bova pa molili zanj.

Borovnica: Torej pojdi v božjem imenu! Toda škode ne smeš delati in pazi, da se ne vsekaš!

Tonček (vesel): Mama, saj sem lani videl, kako so ata izbirali in sekali. Prosim, dajte mi žgance!

Borovnica (Francici): Francica, pojdi po žgance! Tonček, najej se lepo. (Ga pokriža.) Angel varih naj te varuje! (Odide s Francico, ki se takoj vrne z žganci.)

Slavka: Ali res misliš pojesti vse žgance?

Jelica: Trebuh te bo bolel!

Tonček: Rekel sem, da bom spravil vse žgance pod streho.

Jelica in Slavka: Ojoj, ojoj! (Francica z žganci.)

Tonček: Živio žganci! (Se usede za mizo, se odkrije in pokriža.)

Francica: Saj ni treba vseh pojesti. Nasiti se, potem pa hajdi po drevesce! Glej, da se kmalu vrneš. Me bomo jaselce hitro sestavile.

Tonček: Preden boste gotove, se že vrnem z drevescem. Idite v kuhinjo, me ni treba gledati pri jedi.

Sestre: Tonček, le previden bodi! (Odhajajo.)

Slavka: Pa počiti ne smeš! (Odidejo.)

Tonček: Hvala Bogu, sam sem! Zdaj pa le žgance pod streho! Oj, kako bodo teknili beračici Jeri! (Vzame iz cekarja lonec, vsiplje vanj žgance ter postavi prazno skledo na mizo.) Ubožica je lačna. Še kruha ji nesem. (Vzame ga iz miznice.) In jabolk. (Vzame jih z mize.) Ona mi bo pa poiskala drevesce ter me varovala škrtov. Angelčka tudi poprosim, da me spremlja. (Poklekne ter moli:) Sveti angel varih moj... (Nato se po-

križa. Angel se prikaže ter hodi ves čas od Tončka neopažen za njim.) Zdaj pa kar lepo v temni gozd. (Vzame cekar in odide. Angel za njim. — Kratek cdmor.)

Jelica (od desne): Tonček, ali si že pojedel? Joj, ni ga!

Slavka: Odšel je. (Pogleda v skledo.) Mama, vse žgance je pojedel!

Uh, počil bo!

Borovnica: Ni mogoče! Kam jih je neki spravil? (Iščejo.) Morda jih je odnesel? Kaj bo ž njimi?

Francica: Hitro na delo, da postavimo prej jaselce, preden se Tonček vrne z drevescem!

Jelica: Hitro, hitro!

Slavka: Da bi Tonček le ne počil!

(Nadaljevanje.)

Z a s t o r.

Mladinski novičar

Toplice pri Novem mestu. O Vseh svetih so minula tri leta, odkar so nas zapustili naš voditelj, gospod kaplan K. Cuderman. Odšli so na novo službo v Trebnje. Kako nam je bilo težko pri slovesu! Od takrat smo kar utihnili z dopisi. Molčali smo torej tri leta, pa vendar še nismo umrli — še živimo.

V teh treh letih se je v našem Marijinem vrtcu zgodilo marsikaj vselega, pa tudi žalostnega. Nas je še vedno vseh skupaj — dečkov in deklic — čez sto. Vsako leto jih nekaj prestopi v Marijino družbo, pa dobimo spet mlajše bratce in sestrice. Kakor prej, tako imamo tudi zdaj večkrat shode pred tabernakljem. — Lansko leto (1926) smo šli na romanje v Lurd pri Št. Jerneju. Ob tej priliki smo obiskali tudi samostan v Pletterjah. Dečki so bili tako srečni, da so jih spustili v samostan. Videli so celice, kjer pobožni redovniki premišljujejo in molijo. Deklice smo pa morale ostati zunaj samostana. Gospodje patri so za slovo vse romarje — tudi matere, ki so šle z nami — še pogostili. Bog jim stotero povrni! Nikdar ne bomo pozabili tega samostana. — Letos med počitnicami smo šli pa na Trško goro in v Šmarjetne toplice. — Na skromen način smo proslavili tudi jubilejno leto svetega Alojzija. Opravili smo šestnedeljsko pobožnost v čast svetemu Alojziju. V spomin na to leto smo naprosili toliko denarja, da smo kupili sliko svetega Alojzija in jo obesili tam, kjer imamo shode. Kar nam je od slike ostalo, smo poslali v misijone za odkup štirih zamorčkov.

Letos se je naš Marijin vrtec precej skrčil po številu. Štiri deklice so odšle v Ameriko. Enega dečka pa v kratkem zgubimo, gre tudi v Ameriko. — V avgustu se je ponesrečil Janez Gorše, učenec III. razreda, iz Meniške vasi. Vžgal se je smodnik in opalil dečka. Prepeljali so ga v Kandijo v bolnico, pa je tam umrl.

V našem Marijinem vrtcu je še ena velika napaka, da imamo premalo »Angelčka«. Do prihodnjic se bomo tudi v tem poboljšali. **Marijin vrtec.**

Mlada rešiteljica in mlad rešitelj. Učenki Leopoldina Janežič in G. Pauer iz Trbovelj sta nabirali borovnice v borštu. Leopoldino je pičil modras v nogo, da je kar omedlela. Prijateljica jo je zadela na ramo in nesla z največjim naporom domov, kjer so ji ob stegnu prevezali nogo in dali požirek alkohola. V bolnišnici so deklici rano prerezali in ji vbriz-